

LA LEGISLACIÓ COMERCIAL A CATALUNYA

Aquest article té com a objectiu presentar quina és la legislació existent a Catalunya en matèria de comerç interior. Amb aquesta finalitat, s'ha realitzat una anàlisi específica de les lleis, decrets i normatives que ha dictat el Parlament de Catalunya des del restabliment de la Generalitat. Cal advertir, però, que actualment el comerç interior de Catalunya és una competència exclusiva limitada, i s'ha d'atenir, en conseqüència, a la legislació vigent a l'Estat Espanyol. És per aquest motiu que s'ha cregut més adient realitzar una anàlisi conceptual de la legislació, i no pas una anàlisi cronològica, com calia esperar. La motivació és ben clara: s'exposarà una matèria concreta, i es comentarà tota la legislació que l'afecta.

L'exposició es divideix en dos grans blocs: la legislació pre-autonòmica i la legislació actual, a partir del 1977. Es tracta d'analitzar, doncs, el desenvolupament d'aquesta competència en els prop de dotze anys de govern autonòmic.

Si bé durant molts anys l'ordenació comercial de Catalunya s'ha caracteritzat per la inexistència de legislació, avui podem dir que el comerç català està regulat gairebé en tots els seus aspectes.

La legislació pre-autonòmica

Abans del restabliment de la Generalitat de Catalunya, existia una sèrie de normes aplicables a tot l'Estat Espanyol, les quals, per la seva generalització, eren difícilment aplicables a les característiques concretes que ha presentat, i segueix presentant, el comerç a Catalunya, fruit d'una llarga tradició.

En l'àmbit local, tanmateix, ha existit històricament una regulació específica, mitjançant ordenances, del comerç a l'interior del municipi. Aquestes ordenances, però, més que regular l'activitat comercial de manera global, el que feien era crear unes obligacions fiscals, segons criteris que oscil·laven entre la superfície de venda i la localització dins el marc del municipi.

Aquesta legislació municipal, però, no era aplicada per tots els ajuntaments. Només els municipis amb un comerç de fort pes en el sector terciari procuraven reglamentar-lo en un petit intent d'ordenació.

El més clar exemple de reglamentació comercial, a nivell municipal, el trobem a les ordenances de mercats municipals. Des de la fundació del primer mercat sedentari a Barcelona, el mercat de la Boqueria, inaugurat l'any 1836, hauran de passar 62 anys perquè l'Ajuntament de la ciutat elabori una reglamentació al respecte. La primera ordenança de mercats que es coneix és el *Reglamento de los mercados de esta ciudad*, publicat per l'Ajuntament de Barcelona, i aprovat pel seu Consistori el 13 d'abril del 1898. Des d'aleshores es publicaren periòdicament ordenances de regulació del funcionament intern dels mercats.

Tres anys abans de l'aprovació d'aquest reglament, l'any 1895, es publicava a Barcelona l'obra de Marià Pirretas *Inconvenientes y perjuicios que los Encantes y el Rastro causan al comercio al detall en*

particular, y a Barcelona en general, que és un clar antecedent de les reivindicacions del comerç sedentari respecte de la regulació del comerç ambulat.

Ja en el segle XX, la reglamentació comercial s'amplia i s'especialitza en diverses formes. Com a exemples tenim el *Nuevo reglamento municipal de establecimientos de venta al por menor de los artículos de comer, beber y arder*, publicat a Barcelona l'any 1945. Més tard, l'any 1954, l'Ajuntament de Barcelona publicarà la normativa sobre *Puestos fijos y especiales de los mercados de la ciudad*.

L'any 1959 es publica el decret regulador dels pesos i mesures de les mercaderies, que encara segueix en vigor, malgrat els canvis que s'han produït des de llavors pel que fa a la tecnificació comercial.

A nivell de l'Estat Espanyol, cal esmentar dues normatives: la primera regula l'etiquetatge dels productes, en el qual és obligat l'ús de la llengua espanyola, i fou dictada l'any 1964; l'altra és el *Código Alimentario Español*, aprovat l'any 1967, i encara en vigor, que és un primer intent d'ordenació del comerç ali-

Foto 1: Estructures de ferro com aquestes, o places porxadades, han hostatjat tradicionalment el comerç quotidià de Catalunya (Foto: autor)

mentari i ha servit de base a la posterior reglamentació en aquesta matèria.

Aquesta llarga etapa històrica pot resumir-se en dues característiques:

- L'existència d'una legislació local: no existeix una coordinació supramunicipal a nivell de Catalunya.
- És una reglamentació gairebé exclusiva del comerç alimentari. Existeix, per tant, un buit important pel que fa al comerç no alimentari i a la prestació de serveis.

La legislació actual

Una vegada restablerta la Generalitat, i posteriorment a l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia, el Parlament de Catalunya inicià una etapa legislativa general que abasta també l'activitat comercial. És només a partir d'aquest moment que podem parlar d'una reglamentació general per a tot l'àmbit territorial català.

Es dividirà la legislació en tres parts, d'acord amb la matèria regulada:

1. Legislació sobre els productes i les condicions en què s'ha de desenvolupar la venda. En aquest apartat s'inclouen les normes relatives a la higiene i el control dels aliments, l'etiquetatge dels productes i les condicions que han de reunir les instal·lacions comercials, el transport i l'emmagatzematge de productes.
2. Legislació en defensa dels consumidors i usuaris.
3. Legislació sobre l'ordenació i regulació del comerç.

Legislació sobre els productes i les condicions de venda

Es dividirà en cinc apartats: etiquetatge; publicitat; conservació, emmagatzematge i transport; additius alimentaris; higiene i control dels aliments.

La legislació sobre etiquetatge és general per a tot l'Estat Espanyol. El precedent legislatiu el tenim en el Decret 366/75 de 7 de març, pel qual s'aprova la *Norma general para la rotulación, etiquetado y publicidad de los alimentos envasados*. Aquest decret, però, serà revisat i modificat l'any 1982, i donarà com a resultat l'actualment vigent Reial Decret 2058/82 de 12 d'agost, pel qual s'aprova la *Norma general de etiquetado, presentación y publicidad de los productos alimentarios envasados*.

Les característiques d'aquesta norma són: contempla tots els requisits que han

de reunir les etiquetes; és una aproximació al model europeu; consta de sis títols, tres disposicions transitòries, una disposició derogatòria, tres disposicions finals i dos annexos.

Les disposicions transitòries estableixen l'obligatorietat de la informació que ha de constar a les etiquetes. Tal i com diuen les disposicions derogatòria i finals, aquesta norma s'aplicarà sense excepció, i queden derogades, per tant, totes les disposicions de rang inferior que s'hi oposin.

El títol primer fa referència a l'àmbit d'aplicació, que serà tots els productes alimentaris envasats, tant per a la venda directa als consumidors, com per a la venda als restaurants. El títol segon, complementant el primer, definirà els diversos elements, com ara: l'etiqueta, els rètols, els additius, les dates de fabricació i caducitat, etcètera.

Els quatre títols següents són de caire normatiu, i es poden resumir dient quins són els requisits que ha de complir un correcte etiquetatge: ha de verificar la composició, qualitat, quantitat, etcètera; no pot donar lloc a enganys ni a confusions; no es pot substituir la denominació del producte pel nom de la marca; hi hauran de constar els ingredients i additius utilitzats; hi haurà de constar el pes net i contingut; haurà de donar instruccions per a la seva conservació i ús correcte; haurà d'identificar la marca, fàbrica i lot de fabricació, així com el país d'origen; haurà de fer constar la data de fabricació i de caducitat; la informació serà escrita en llengua espanyola.

Abans de finalitzar aquest apartat, cal dir que la legislació de la Comunitat Econòmica Europea, recollida a la *Directiva del Consell de la CEE de 18 de desembre de 1978 (79/112/CEE)*, és la font inspiradora de la legislació espanyola actual sobre aquesta matèria.

La Llei 34/1988 d'11 de novembre, *Llei general de publicitat*, és la norma bàsica de publicitat a nivell de l'Estat Espanyol. La seva motivació és doble. D'una banda, és un model de coordinació amb la *Directiva de la CEE de 10 de setembre de 1984*, i d'altra banda, ve a continuar i reformar la Llei 61/1964 d'11 de juny, que ha caigut en desús.

El contingut d'aquesta llei es pot resumir en quatre apartats: *definició*: el títol primer defineix el que s'entén per publicitat; *publicitat il·lícita*: la publicitat serà

il·lícita quan atempti contra la dignitat de la persona o vulneri els drets reconeguts a la Constitució, quan sigui enganyosa, quan sigui deslleial, quan infringeixi allò disposat a la normativa que regula la publicitat de determinats productes, béns, activitats o serveis; *contractes de publicitat*: clàusules que han de contemplar, obligat compliment del contracte, etcètera; *cessació i rectificació de la publicitat il·lícita*: defensa dels interessos de la persona o empresa perjudicada.

Està clara la incidència d'aquesta llei en el sector comerç, que basa bona part del seu desenvolupament en la publicitat, tant dels seus productes com de l'establiment.

Està també vigent el Reial Decret de 24 de setembre, sobre normes d'homologació, assaig i inspecció del condicionament tèrmic dels vehicles destinats al transport de mercaderies peribles. És una norma aplicable a tot el territori espanyol.

Els additius alimentaris utilitzats també són objecte de reglamentació. El Reial Decret 3177/83 de 16 de novembre és la norma bàsica. Tot i que aquest decret afecta directament els productors i elaboradors, indirectament també incideix en el comerç detallista, ja que és l'últim pas del procés que fa arribar un producte a mans del consumidor final.

Finalitzat aquest primer bloc, la valoració final que se'n fa és que és una reglamentació general per a tot l'Estat Espanyol, i en conseqüència, d'obligat compliment a Catalunya.

El Parlament publicava el 14 de juliol de 1983 la Llei 15/1983 de la *Higiene i control dels aliments*.

Aquesta llei, que fou objecte de recurs d'inconstitucionalitat promogut per la presidència del Govern espanyol, amb sentència del Tribunal favorable al recurs, va ser modificada en alguns dels seus articles. Ara bé, convé detallar l'esperit de la llei autonòmica.

La motivació de la llei és fer eficaç l'actuació de les funcions públiques de control, per tal que els aliments arribin al consumidor amb el màxim de garanties. Per a tal actuació s'estableixen unes relacions de coordinació entre els òrgans i ens públics.

L'àmbit d'aplicació de la llei serà totes les indústries i tots els establiments alimentaris que exerceixen la seva activitat a Catalunya, i tots els aliments o begudes que en tot el territori es transporten,

Foto 2: Les cambres de comerç són els organismes que defensen els interessos dels comerciants

(Foto: autor)

emmagatzemen, comercialitzen, distribueixen o venen. Què significa, això?

D'una banda, s'ha limitat l'abast de la llei al territori de Catalunya. La Generalitat està fent ús d'allò que contempla l'article 17 de l'Estatut, que diu: "Correspon a la Generalitat de Catalunya el desenvolupament legislatiu i l'execució de la legislació bàsica de l'Estat en matèria de sanitat interior".

D'altra banda, s'estableix el control a les fases de producció, d'elaboració i de venda.

La Llei s'inspira en el Codi Alimentari Espanyol, d'obligat compliment, i com a conseqüència, farà preceptiva la inscripció de les indústries i establiments dedicats a activitats alimentàries, i dels productes alimentaris, al Registre Sanitari d'Indústries i Productes Alimentaris de Catalunya, creat a tal efecte.

Els mitjans de control seran exercits pels funcionaris i personal tècnic qualificat, que tindran cura que no es produeixin infraccions d'allò reglamentat per la Llei.

A tal efecte, la Llei establirà un barem per a qualificar les infraccions, que seran catalogades com a lleus, greus o molt greus, segons l'abast de la infracció.

Les infraccions seran sancionades segons aquest criteri, i la quantia de la sanció es graduarà segons quina sigui la transcendència social i els riscos per a la salut pública.

Posteriorment a aquesta Llei, el 25 de gener del 1984 les Corts Espanyoles aprovaven el Reial Decret 381/1984, pel qual s'establí la *Reglamentación Técnico-Sanitaria del Comercio Minorista de Alimentación*, d'obligat compliment a tot l'Estat Espanyol.

És obvi comentar que, sovint, un excés de reglamentació d'una matèria pot portar a la confusió dels administrats.

Legislació sobre la defensa dels consumidors i usuaris

La Llei 26/1984 de 19 de juliol per a la Defensa del consumidor i usuari és una Llei d'àmbit estatal, d'obligat compli-

ment, i que afecta, en conseqüència, el comerç català. Cal destacar que és una Llei de defensa de drets, i que es troba, doncs, inspirada en la Constitució de 1978.

Donada la importància d'aquesta Llei, es realitzarà una anàlisi exhaustiva del seu contingut, respectant la seva estructura.

També es comentarà l'Avant-projecte de Llei de Disciplina de Mercat del Parlament de Catalunya, que conté els punts següents: l'objecte i àmbit d'aplicació, les infraccions (causes i tipus), les responsabilitats, les sancions i els seus efectes, la inspecció, les obligacions dels administrats, i les competències.

Llei 26/84 de 19 de juliol per a la defensa del consumidor i usuari

Capítol I: Motivació, àmbit d'aplicació i drets bàsics

– Motivació:

Atenent l'article 51 de la Constitució, els poders públics garantirán la defensa dels

consumidors i usuaris, protegint la seguretat, la salut, i els seus legítims interessos econòmics.

– Àmbit d'aplicació:

Defensa de tot consumidor i usuari de l'Estat Espanyol.

– Drets bàsics:

Protecció de la salut i la seguretat, protecció dels seus legítims interessos econòmics, indemnització o reparació de danys i perjudicis soferts, informació correcta sobre els diferents productes o serveis, participació en el procediment d'elaboració de les disposicions generals que els afecten, protecció jurídica, administrativa i tècnica en situacions d'inde-fensió.

Capítol II: Protecció de la salut i la seguretat

S'haurà de complir el Reglament Tèc-nico-Sanitari, el Codi Alimentari i tota la legislació al respecte.

Capítol III: Protecció dels interessos econòmics i socials

L'oferta, promoció i publicitat dels productes, activitats o serveis hauran de complir les disposicions. En cas de no complir-se aquest fet, les associacions de consumidors i usuaris estaran legitima-des per iniciar i intervenir en els proces-sos administratius.

Els consumidors i usuaris poden recla-mar les clàusules del contracte de compra que s'estableixi, quan no siguin respecta-des, com per exemple: quan el venedor quedi facultat per incrementar el preu ajornat del bé; quan les clàusules autorit-zin una de les parts a resoldre discrecionalment el contracte; clàusules abusives; increment de preu per serveis, finançament, etcètera; les limitacions absolutes de responsabilitat davant l'usuari o consumidor; la repercussió d'errors sobre el consumidor o usuari.

Capítol IV: El dret a la informació

– Informació mínima:

Origen, naturalesa, composició i finali-tats; additius; qualitat, quantitat, categoria o denominació usual o comercial; preu, pressupost, descomptes, despeses addicionals per serveis, etcètera; data de producció o subministrament, termini d'ús recomanat, data de caducitat; ins-truccions o indicacions per al seu correcte ús o consum.

Foto 3: Els vells edificis municipals són susceptibles, moltes vegades d'una reutilització comercial innovadora (Foto: autor)

– Oficines i serveis d'informació al con-sumidor o usuari:
Informació, ajuda i orientació; indicació sobre adreces d'altres centres d'atenció; recepció, registre i acusament de rebuda.

Capítol V: Dret a l'educació i formació en matèria de consum

– Objectius:

Promoure la llibertat i racionalitat en el consum de béns i utilització de serveis; facilitar la comprensió i utilització de la informació; difondre el coneixement dels drets i deures dels consumidors i usuaris, i les formes d'exercir-los; fomentar la prevenció de riscos; adequar les pautes de consum a una utilització racional dels recursos naturals; potenciar la formació dels educadors.

Capítol VI: Dret de representació, con-sulta i participació

Es constituïran les associacions de concessionaris i usuaris, amb la finalitat de defensar els seus interessos. Per a fer

efectiva la seva legalitat s'hauran d'ins-criure en un llibre registre del Ministeri de Sanitat i Consum.

Les associacions hauran de regir-se democràticament, i no tindran afany lucratiu.

Capítol VII: Situacions d'inferioritat, subordinació o indefensió

Correspon als òrgans de les Adminis-tracions públiques amb competències en matèries de consum evitar que es pro-duceixin aquestes situacions.

Capítol VIII: Garanties i responsabilitats

Dret a indemnització pels danys i per-judicis; responsabilitats dels productors, importadors o subministradors de béns i serveis; sistema obligatori d'assegurança i fons de garantia dels riscos d'intoxicació; s'establirà un sistema d'arbitratge entre les parts.

Capítol IX: Infraccions i sancions

– Suposen infracció:

Foto 4: Les galeries comercials són una forma de comerç regulada per llei que s'estén arreu de Catalunya (Foto: autor)

L'incompliment dels requisits, condicions, obligacions o prohibicions de naturalesa sanitària; quan es produeixin riscos per a la salut i seguretat; l'adulteració o frau de béns o serveis; l'incompliment de les normes reguladores de preus; l'incompliment de les normes relatives a registre, normalització, etiquetatge, etcètera.

– Sancions:

Infraccions lleus: fins a 500 000 pessetes; infraccions greus: fins a 2 500 000 pessetes; infraccions molt greus: fins a 100 000 000 pessetes.

Capítol X: Competències

– Administració de l'Estat:

Elaborar el Reglament General d'aquesta Llei, el Reglament Tècnic-Sanitari i els Reglaments sobre l'etiquetatge, additius, etcètera; recolzar les associacions de consumidors i usuaris; recolzar i promoure l'actuació de les corporacions locals i de les comunitats autònomes; exercir la potestat sancionadora.

– Comunitats autònomes:

Promoure i desenvolupar la protecció i defensa dels consumidors i usuaris d'acord amb allò que estableixin els seus estatuts.

– Corporacions locals:

Informació i educació dels consumidors i usuaris; inspecció i control del productes i serveis; recolzar i fomentar les associacions de consumidors i usuaris.

Avant-projecte de Llei sobre la disciplina de mercat (26 d'octubre del 1988)

L'objecte i àmbit d'aplicació recullen dos aspectes: infraccions i defensa dels consumidors.

Situacions d'infracció:

1 Per alteració, frau o engany en l'elaboració i distribució de productes adulterats. Incompliment de les disposicions: Comercialitzar productes prohibits.

Enganys sobre: l'origen, pes, qualitat, etcètera; passar vídeos que no puguin veure els nens.

2 Tècniques de venda i preus:

Vendre a preus superiors al marge comercial; exigència de comprar una quantitat mínima; no estendre factura.

3 Documentació i condicions de venda:

No complir les disposicions sobre: activitats mercantils, venda de productes prohibits, utilitzar marques falses, seguretat dels béns i serveis a disposició del mercat, incompliment dels horaris comercials.

– La responsabilitat correspondrà a: Firma o raó social, venedor, prestador de serveis.

– Sancions:

Infraccions lleus: multa fins a 500 000 pessetes.

Infraccions greus: multa fins a 5 000 000 pessetes.

Molt greus: es graduarà segons el volum de venda, la quantia del benefici i com ha perjudicat. Es pot decretar tancament temporal de l'empresa, i la restitució de la quantitat indeguda.

– Efectes de la infracció molt greu:

Suspensió d'ajuts oficials: crèdits, subvencions, etcètera. Suspensió d'ajuts de la Generalitat. Inhabilitació per contractar amb la Generalitat, en un període de cinc anys.

– Obligacions dels administrats: subministrar tota mena d'informació sobre les instal·lacions, productes o serveis als inspectors i al Departament de Comerç i Consum; exhibir documentació justificativa de les transaccions; permetre la presa de mostres de productes o mercaderies.

– Òrgans competents en matèria del compliment d'aquesta Llei:

Consell Executiu de la Generalitat: sancions molt greus, tancament d'establiments. Departament de Comerç, Consum i Turisme: sancions lleus i greus.

Corporacions locals: sancions fins al límit màxim de les 200 000 pessetes.

– Coordinació i cooperació:

Entre les Administracions públiques i entre els organismes amb competències en la defensa del consumidor o usuari segons l'article 27 de l'Estatut.

Legislació sobre l'ordenació i regulació del comerç

Aquest apartat se centrarà en la legislació específica del territori català, i farà referència a les lleis bàsiques de l'ordenació comercial.

La Llei 1/1983 de 18 de febrer de Regulació Administrativa de determinades estructures comercials i vendes espe-

cials. És la mal anomenada "Llei de Rebaixes". L'anàlisi d'aquesta llei serà detallada, ja que consta de diversos articles i regula moltes formes de comerç. Es revisarà, doncs, la motivació, l'àmbit d'aplicació, les diverses formes de venda que regula (venda no sedentària, venda domiciliària, venda en rebaixes, venda en liquidació i venda de saldos), i, finalment, les infraccions i sancions. Per analitzar la llei es respectarà la seva estructura.

El Decret 154/1985 de 6 de juny, que regula els horaris comercials.

La Llei 3/1987 d'Equipaments Comercials. És la norma bàsica de l'ordenament comercial de Catalunya. Aquesta Llei mereix un estudi a part, que contempli tot el seu redactat i les seves conseqüències.

Llei 1/1983 de 18 de febrer de Regulació Administrativa de determinades estructures comercials i vendes especials

– Motivació:

Vinculació entre ordenació comercial i defensa dels consumidors i usuaris; és necessària l'ordenació del comerç interior a Catalunya, dins l'àmbit de competències exclusives que té atorgades; aquesta Llei no regula tota l'ordenació comercial. Té un abast limitat a: venda no sedentària, venda domiciliària i vendes especials (a pèrdua, en rebaixes, saldos i liquidacions). És objecte d'aquesta Llei garantir al consumidor i usuari les condicions en què té lloc la transmissió comercial. És una normativa reguladora de la disciplina de mercat, pel que hom pot dir que és un precedent directe de l'Avant-projecte de Llei de Disciplina de Mercat de data 26 d'octubre del 1988. Justifica l'aparició d'aquesta Llei el difícil moment econòmic que representa la dècada dels vuitanta, que suposa una terciarització de la societat i, com a conseqüència, un augment de la competència deslleial. El contingut de la Llei està inspirat en les normatives de la CEE al respecte.

Capítol I: Disposició preliminar

– Àmbit d'aplicació:

Venda no sedentària, venda domiciliària, venda en rebaixes, venda en liquidació i venda de saldos.

Capítol II: La venda no sedentària

– Definició:

És la venda realitzada per comerciants, fora d'un establiment permanent, de

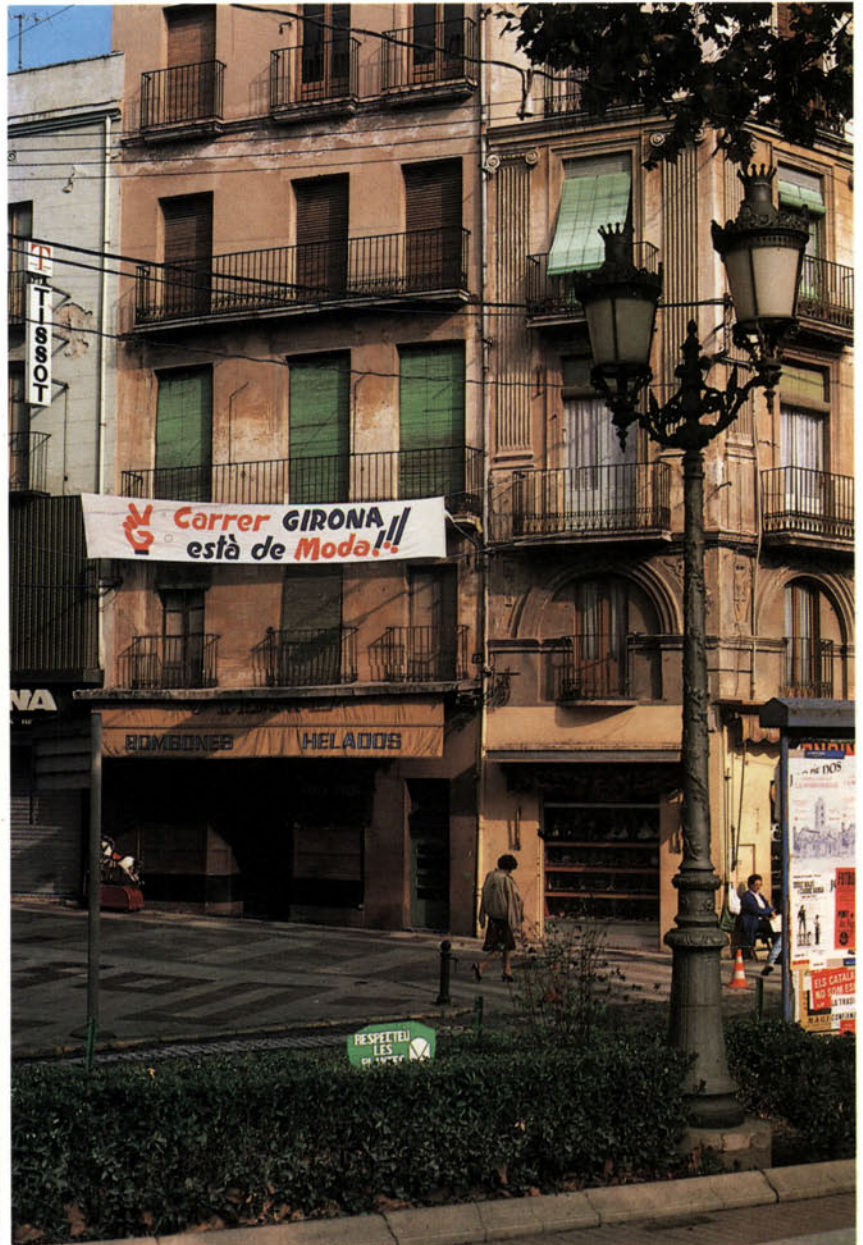

Foto 5: Les associacions de comerciants es dediquen sovint a promoure els seus carrers

(Foto: autor)

forma habitual, periòdica, ocasional o continuada, en els perímetres i llocs autoritzats.

– Autorització:

Correspondrà als respectius ajuntaments autoritzar, mitjançant llicència, la venda no sedentària als llocs on s'hagi de desenvolupar, i assenyalant prèviament l'espai a ocupar per cada comerciant.

Els criteris a seguir per donar els permisos: nivell d'equipament comercial de la zona, l'adequació de la venda a l'estructura de consum de la població, l'autorització no

podrà ser superior a 1 any, i serà personal i intransferible, però exercible pel cònjuge, fills i treballadors a compte del titular.

– Ubicació:

Annexos a mercats sedentaris, mercats periòdics, productes estacionals, instal·lats a la via pública, camions-tenda a zones amb insuficients equipaments.

Aquest Decret de la Generalitat ha quedat recentment anul·lat per sentència del Tribunal Suprem, atenent el recurs interposat per equiparació al vigent a l'Estat Espanyol.

– Requisits dels comerciants:

Alta en l'epígraf corresponent a la Llicència Fiscal, alta en el règim de la Seguret Social corresponent, complir els reglaments de venda dels productes, els comerciants estrangers hauran d'acreditar permís de residència i treball, autorització municipal i satisfer tributs de les ordenances municipals.

– Desenvolupament de la venda:

En llocs desmuntables o transportables, que reuneixin les condicions higiènicosanitàries corresponents. Està prohibida l'exposició de productes al terra. Els agricultors podran efectuar venda dels seus propis productes, prèvia autorització municipal. Correspon als ajuntaments vigilar el desenvolupament de la venda i exercir la potestat sancionadora.

Capítol III: La venda domiciliària

– Excepcions:

No es considera venda domiciliària la venda per correspondència o el repartiment de productes adquirits a establiments comercials.

– Requisits dels empresaris comercials de venda domiciliària:

Alta en l'epígraf corresponent a la llicència fiscal, complir la reglamentació referida als productes en venda. Els empresaris estrangers: hauran d'acreditar el permís de residència i de treball, inscripció en el Registre d'Empreses de Venda Domiciliària que a tal efecte es crea al Departament de Comerç.

Capítol IV: La venda a pèrdua

– Definició:

Quan el preu de venda és inferior al preu de compra. La venda a pèrdua, en l'àmbit territorial de Catalunya, només podrà efectuar-se en rebaixa, liquidació i saldos.

Capítol V: La venda en rebaixa

– Preu:

Hi haurà de constar, obligatòriament, el preu habitual i el preu rebaixat.

– Períodes de rebaixes:

Del 7 de gener al 20 de febrer i del 15 de juliol al 31 d'agost. Aquests períodes poden ser modificats pel Departament de Comerç per sol·licitud de gremis o associacions de comerciants, previ informe de la Cambra de Comerç.

– Excepcions:

Queda prohibida la venda en rebaixes de productes deteriorats.

– Publicitat:

Serà en els vuit dies abans de la rebaixa, i només es podran fer ofertes finals en els deu últims dies.

Capítol VI: La venda en liquidació

– Autorització:

Tancament parcial o total del negoci, transformació substancial del negoci, venda de l'stock heretat del comerciant difunt, en casos de força major.

– Període:

En qualsevol època de l'any, prèvia comunicació al Departament de Comerç, amb antelació d'un mes.

– Publicitat:

No podrà fer-se pública fins vuit dies abans.

Capítol VII: La venda de saldos

– Autorització:

Productes que no poden sortir al mercat per haver perdut actualitat, productes defectuosos.

– Comercialització:

Separada de la venda habitual, caldrà comunicar-ho al Departament de Comerç amb una antelació de set dies.

Capítol VIII: Infraccions, sancions i procediment

– Venda no sedentària:

Quan s'efectuï fora dels perímetres autoritzats, quan la venda l'efectuïn persones no autoritzades, quan el lloc no reuneixi les condicions higiènicosanitàries, quan no exhibeixi autorització.

– Venda domiciliària:

Sempre que sigui efectuada per empreses no inscrites al registre, quan les ofertes siguin enganyoses, quan no exhibeixi autorització.

– Venda a pèrdua:

Quan no segueix allò establert per la Llei.

– Vendes en rebaixa:

Preus enganyosos o que portin a la confusió, per efectuar-les fora de temporada, per oferir productes no exposats anteriorment.

– Venda en liquidació:

Per efectuar-se en terminis superiors als establerts, per efectuar-se sense permís, per publicitat fora de termini legal.

– Venda de saldos:

Quan no s'exhibeixi l'autorització, quan no es diferenciï de la venda habitual, quan es venguin articles no catalogats com a saldos.

Per infraccions lleus: fins a 100 000 pessetes, quan no s'observin les disposicions de la Llei, sense repercutir econòmicament.

Per infraccions greus: de 100 000 a 2 500 000 pessetes, reiteració d'infraccions lleus, quan hi hagi repercussions econòmiques.

Per infraccions molt greus: de 2 500 000 a 10 000 000 pessetes, transcendència social, comportament especulatiu, quantia de l'operació i el benefici. A més, podrà decretar-se el tancament temporal o definitiu de l'empresa.

A les disposicions transitòries s'assenyala que els ajuntaments tindran quatre mesos per a redactar els reglaments; els ajuntaments hauran de comunicar, en quatre mesos, els llocs habituals de venda; els ajuntaments hauran d'enviar, en quatre mesos, la llista d'autoritzacions de vendes a la via pública.

El Decret 154/1985 de 6 de juny pel qual es regulen els horaris comercials

Publicat pel Departament de Comerç, Consum i Turisme, és el primer reglament que regula els horaris comercials a Catalunya, i dona resposta a les sol·licituds per part de les associacions de comerciants, per tal d'evitar una competència "deslleial" en matèria d'horaris. La Generalitat preveu, en aquest decret, que el compliment d'aquests horaris per part dels establiments comercials, serà competència de l'ajuntament de cada municipi.

Llei 3/1987 de 9 de març d'equipaments comercials

La Llei 3/1987 d'Equipaments Comercials ve a omplir el buit legislatiu sobre matèria de comerç a Catalunya.

El seu redactat comença fent una valoració del comerç català i de la necessitat d'un dispositiu reguladora dels equipaments comercials. Reconeix que no existeixen precedents en l'ordenament jurídic, i la cataloga com a norma *ex novo* de l'ordenació del comerç.

Existeix, però, un precedent, el del *Pla Especial de l'Equipament Comercial Alimentari a la Ciutat de Barcelona*, publicat al Butlletí Oficial de la Província núm. 130, de data 31 de maig del 1986, segons acord de la Comissió de Govern de l'Ajuntament de Barcelona del 8 de maig del mateix any. Aquest Pla és un primer intent de regulació dels equipaments comercials, tot i que es limita a l'àmbit del comerç alimentari de la ciutat de Barcelona.

Els objectius que es marca són, bàsicament, dos: modernitzar les estructures comercials i defensa del consumidor i orientació cap a una ordenació dels equi-

paments que permetin la lliure elecció de compra.

A l'hora de fixar quin serà l'àmbit d'aplicació de la Llei, aquesta es veu obligada a realitzar una catalogació dels diferents tipus de comerços.

Al respecte, el seu article 2, apartats 2.1. i 2.2., fa una descripció i classificació dels establiments comercials, que poden ser:

- Pel tipus de venda: a l'engròs i al detall.
- Pel seu caràcter: individual i col·lectiu.

Hom considera establiments col·lectius els punts de venda integrats en un conjunt, dins un mateix recinte. Aquesta Llei considera establiments col·lectius: Mercats Municipals, Llotges, Centres de contractació amb presència física de mercaderies, Mercats a l'engròs i al detall.

Aquest apartat és ambigu pel que fa a la definició de les galeries comercials, tant d'alimentació com les no alimentàries.

S'aprofita aquest apartat per comparar el redactat de la Llei amb l'anteriorment esmentat (PECAB), que classifica els establiments segons aquests criteris: Establiments agrupats: Mercats municipals. Galeries d'alimentació.

Cal recordar que el PECAB és una normativa específica del Comerç Alimentari.

Pel que fa als establiments individuals, la Llei 3/1987 no fa cap classificació d'aquests, pel que hom pot pensar que són orientatius els que defineix el PECAB.

Establiments individuals:

- Especialistes
- Polivalents: tradicionals, polivalents (autoserveis: fins a 119 m² de superfície, superserveis: de 120 a 399 m², supermercats: de 400 a 2 500 m²), hipermercats: de més de 2 500 m² i complexos comercials (grans magatzems: de més de 10 000 m², magatzems populars de menys de 10 000 m²).

La manca de concreció de la Llei 3/1987 sobre aquestes definicions fa pensar que està previst redactar els corresponents decrets que la desenvolupin en tots els apartats.

- El planejament urbanístic:

El planejament urbanístic en matèria d'equipaments comercials haurà de tenir en compte:

- El que afecta als consumidors: La interrelació entre hàbitat i equipament comercial. Les necessitats de compra dels consumidors. Les necessitats primàries dels consumidors hauran de reunir les condi-

Foto 6: La renovació és una de les necessitats del comerç actual per tal de mantenir els nivells de benefici

(Foto: autor)

dicions de proximitat, accessibilitat i comoditat.

- Sobre les reserves de sòl:

L'equipament comercial públic necessari. L'espai destinat a grans centres comercials en funció de les necessitats de la població.

La intervenció municipal: caldrà que la Comissió Territorial d'Equipaments Comercials emeti un informe sobre les reserves de sòl per a l'equipament comercial públic i grans centres comercials, segons l'audiència de cada municipi.

L'Administració actuant i els particulars podran elaborar plans especials¹ previ informe preceptiu de la Comissió Territorial d'Equipaments Comercials², on s'exposarà l'aprofitament de l'ús de les reserves de sòl.

Els ajuntaments, segons l'article 8 d'aquesta Llei, en l'exercici de les seves competències en l'ús del sòl hauran d'adequar-se al redactat d'aquesta Llei.

Es podria resumir aquest apartat dient que la intervenció municipal és efectiva (és a dir, que té participació), però és

secundària, ja que s'ha d'adaptar als informes emesos per la Comissió Territorial d'Equipaments Comercials, que és l'òrgan supramunicipal creat als efectes d'aquesta Llei.

Requisits per a obrir un establiment comercial:

En els articles 9, 10, 11, 12 i 13 la Llei regula l'obertura indiscriminada d'establiments comercials, i assenyalava els requisits que aquest nou negoci ha de presentar: la llicència d'obertura.

L'expedició d'aquesta llicència haurà de tenir en compte els requisits dels diferents tipus genèrics d'establiments comercials, d'acord amb la reglamentació que estableixi l'Administració de la Generalitat, que haurà d'especificar les característiques tècniques i el nivell de professionalitat del titular i l'informe favorable de la Comissió Territorial d'Equipaments Comercials, que basarà el seu dictamen segons aquests criteris:

Localització de l'establiment, precisió de l'ocupació del sòl en un pla especial de l'ajuntament, l'accessibilitat en relació amb els mitjans de transport, les càrregues específiques per a la col·lectivitat, els efectes sobre el nivell d'ocupació en la zona d'influència comercial, l'aportació a la millora de les estructures comercials de la zona i els criteris del programa d'orientació per a l'equipament comercial, si n'hi ha.

No cal dir que aquests criteris assenyalats per la Llei són un bon punt de conflicte quan es planteja la ubicació d'algun establiment, en concret, d'un hipermercat. El cas que es mostra en aquest article

sobre la instal·lació d'un hipermercat a Montigalà (Badalona), és només un dels diversos exemples.³

– Els articles 14, 15 i 16 estableixen:

El recurs que pot presentar l'interessat davant el conseller de Comerç, Consum i Turisme (recurs d'alçada), en el cas que l'informe fos negatiu. El programa d'orientació dels ajuntaments sobre equipament comercial, seguint criteris urbanístics, d'hàbits de compra i consum, i de nivell d'oferta comercial de la zona.

També cal destacar el redactat dels articles 17, 18 i 19, que fan referència a les característiques que serveixen per a classificar els establiments comercials. Aquests articles desenvolupen l'article 2 de la Llei, que fa referència a l'àmbit d'aplicació dels establiments comercials. Els criteris diferenciadors dels comerços seran: l'assortiment, la tècnica de venda, la superfície, el nivell de servei, la localització, la promoció pública o privada.

– Pel que fa a les Comissions Territorials d'Equipaments Comercials:

Cal consultar el Decret 138/1987 de 9 d'abril.

Actualment, la Llei d'Equipaments Comercials, és la normativa bàsica del comerç de Catalunya, a la qual s'han d'adaptar tots els plans especials dels municipis.

Com a conseqüència d'aquesta Llei, es publica el Decret 139/1987 de 9 d'abril, pel qual es constitueixen les Comissions Territorials d'Equipaments Comercials, i s'estableix el seu funcionament. És, sens dubte, l'òrgan que decideix sobre la regulació del comerç, i està integrat per representants de l'Administració, de les Cambres de Comerç, Indústria i Navegació, de les organitzacions de comerciants més representatives i de les associacions de consumidors.

– Tota la legislació posterior a la Llei d'Equipaments Comercials fa referència a la modernització i posada al dia del comerç, mitjançant programes d'ajudes i subvencions. Així, trobem que:

L'any 1987 es publica el Decret 122/1987 del Departament de Comerç, Consum i Turisme, pel qual s'estableixen el procediment i les característiques per al finançament d'inversions destinades a la modernització i la racionalització del Comerç. És el conegut programa FIEC (Finançament d'Inversions als Equipaments Comercials).

L'any 1988 es publica l'Ordre de 10 de febrer, per la qual s'estableixen els criteris de distribució i procediments per a la concessió de subvencions en el marc de la política de promoció comercial per a l'any 1988.

Ha començat, definitivament, una nova etapa per al comerç de Catalunya.

Data de recepció de l'original: 05.89

Núria Lázaro i Goya
Llicenciada en Geografia
Estudiant del Tercer Cicle
Departament de Geografia Humana
Universitat de Barcelona

Notes

1. Per exemple, el PECAB (veure apartat sobre les Comissions Territorials d'Equipaments Comercials sobre l'àmbit d'aplicació).
2. Veure apartat 7.
3. Veure annexos: notes de premsa.